

TEORIE EKONOMICKÉHO RŮSTU

Rozdíly v důchodech mezi zeměmi

Obrázek 1.1: GDP per capita: 1960 – modus 1250 \$, posun doprava, rok 2000 – modus 3000 \$, ale i část zemí s GDP per capita: 20 000 až 30 000.

- Velká nerovnost v důchodech mezi zeměmi v absolutním vyjádření.

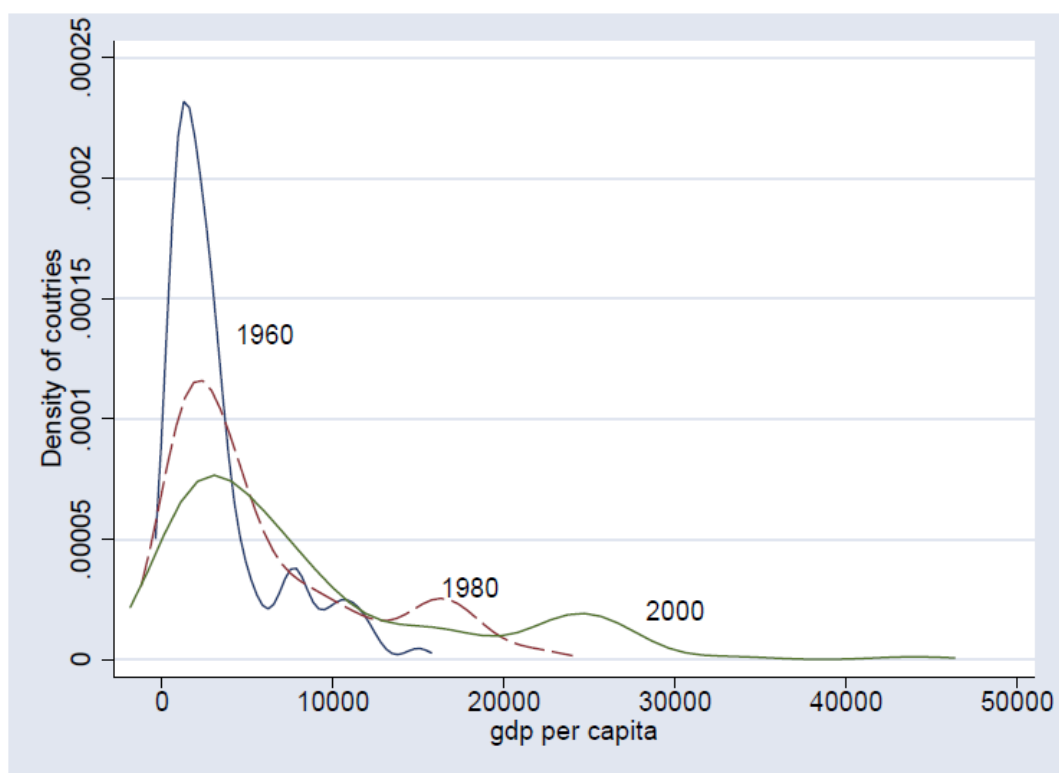

FIGURE 1.1. Estimates of the distribution of countries according to PPP-adjusted GDP per capita in 1960, 1980 and 2000.

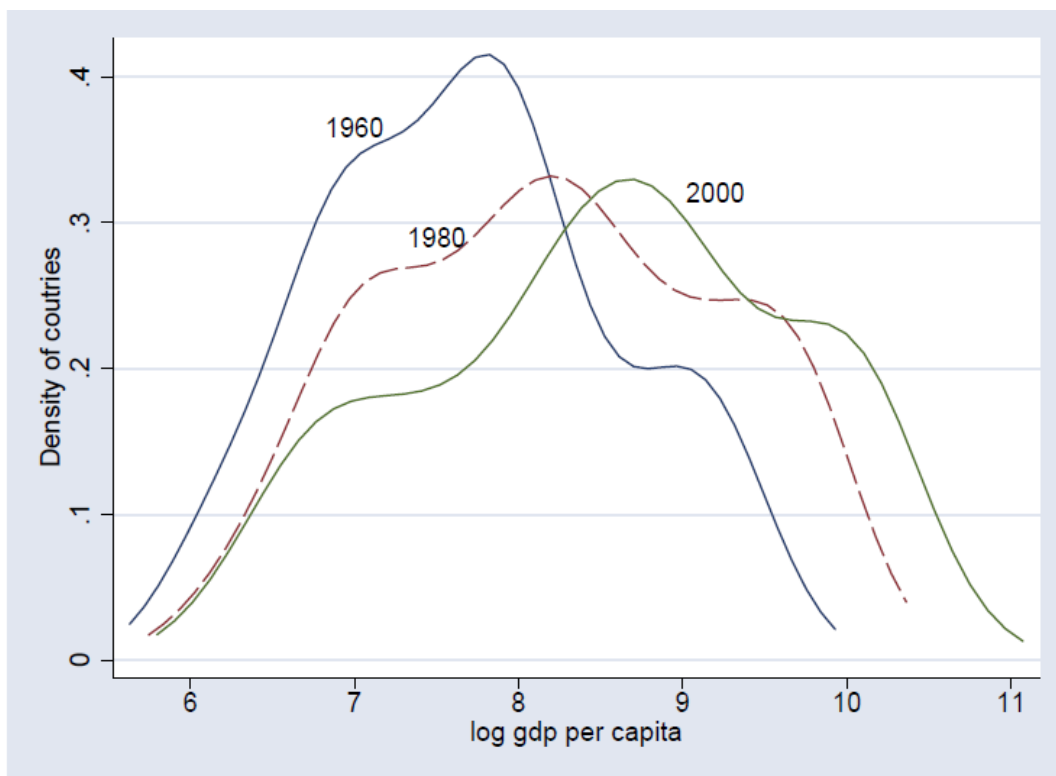

FIGURE 1.2. Estimates of the distribution of countries according to log GDP per capita (PPP-adjusted) in 1960, 1980 and 2000.

Trochu jiný pohled nabízí obrázek 1.2 (logaritmus GDP per capita): Relativní mezera mezi bohatými a chudými se nezvýšila tolik (hustota v 2000 je ale širší než v 1960)

- Středně bohaté státy se chytly (rostly), ale část zůstala na svém nebo zchudla.
- **Výsledek:** větší nerovnost v důchodech mezi státy

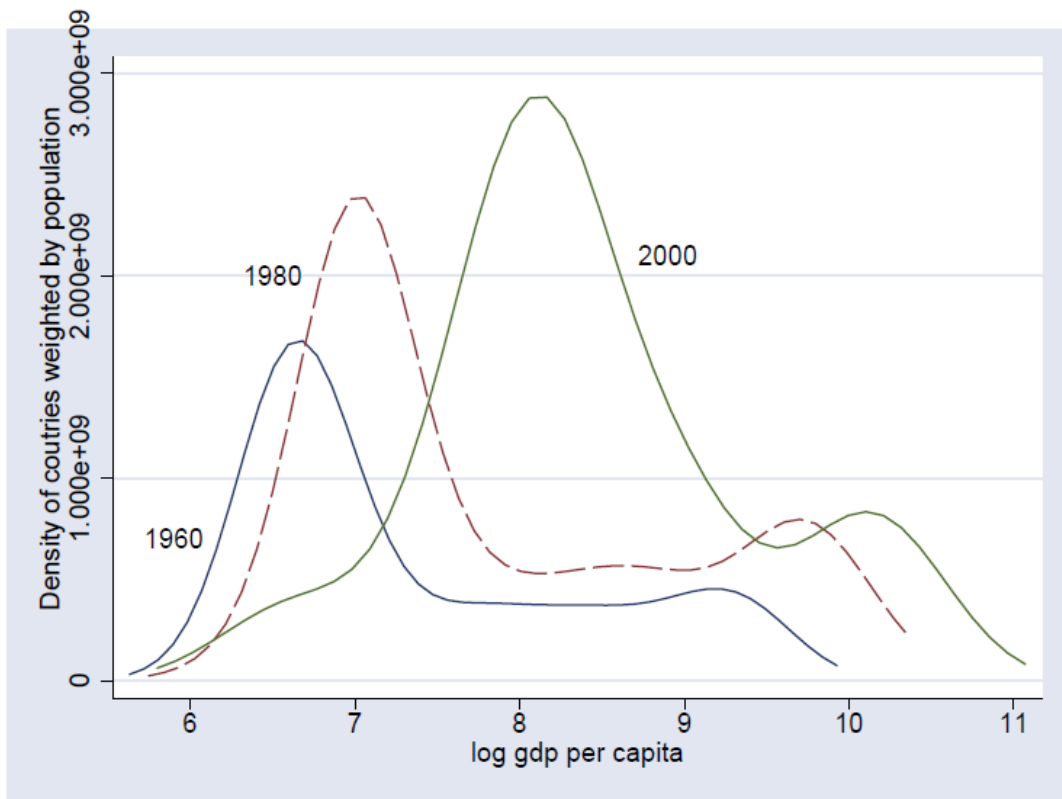

FIGURE 1.3. Estimates of the population-weighted distribution of countries according to log GDP per capita (PPP-adjusted) in 1960, 1980 and 2000.

- Brali jsme stejnou měrou velké i malé státy: ČR i Čína mají stejnou váhu :(

Populací vážené rozdělení: obrázek 1.3 (velké státy mají větší váhu): menší rozptýlení, Čína a Indie rostly a zařadili se k středně bohatým národům (přispěly ke zvýšení rovnosti mezi jednotlivci)

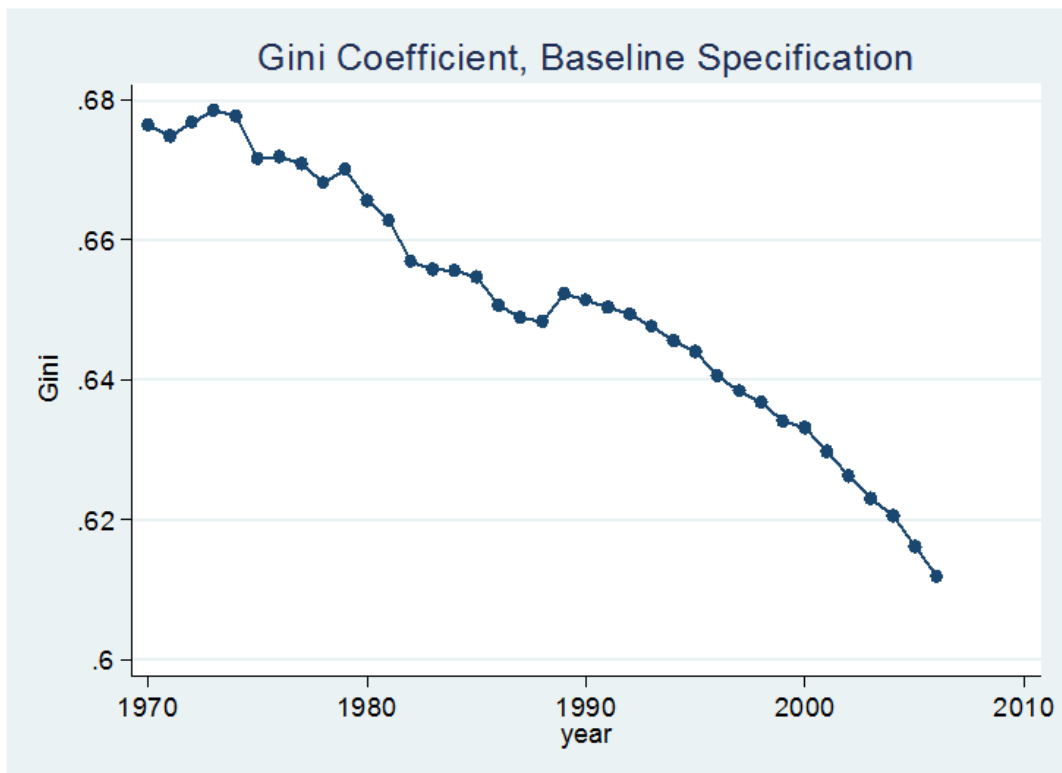
FIGURE 1.4. Estimates of the distribution of countries according to log GDP per worker (PPP-adjusted) in 1960, 1980 and 2000.

- GDP per capita měří lépe blahobyt. GDP per worker (ekonomicky aktivní obyvatelstvo) se používá pro měření produktivity.

Obrázek 1.4: ocas bohatých zemí, zatímco chudé země rostávají více méně na svým, co byly.

Shrnutí:

1. existuje velká nerovnost v důchodech na hlavu mezi zeměmi (velký rozptyl hustoty)
2. mírný nárůst nerovnosti mezi zeměmi (národy) ALE ne nutně mezi jednotlivci (mezi lidmi je naopak větší rovnost v důchodech, Indie a Čína k tomu přispěly)

Důchod a blahobyt

- Je důležité zkoumání rozdílu v důchodech mezi zeměmi?
ANO, vysoká úroveň důchodu odráží vysoké standardy živobytí.

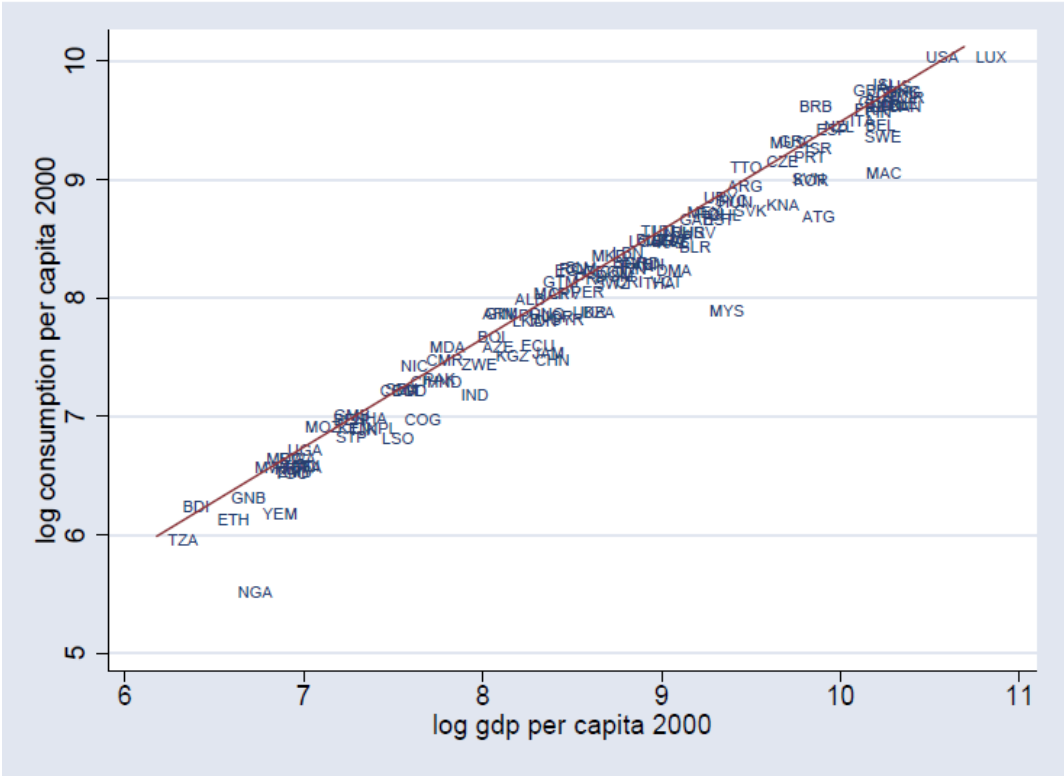

FIGURE 1.5. The association between income per capita and consumption per capita in 2000.

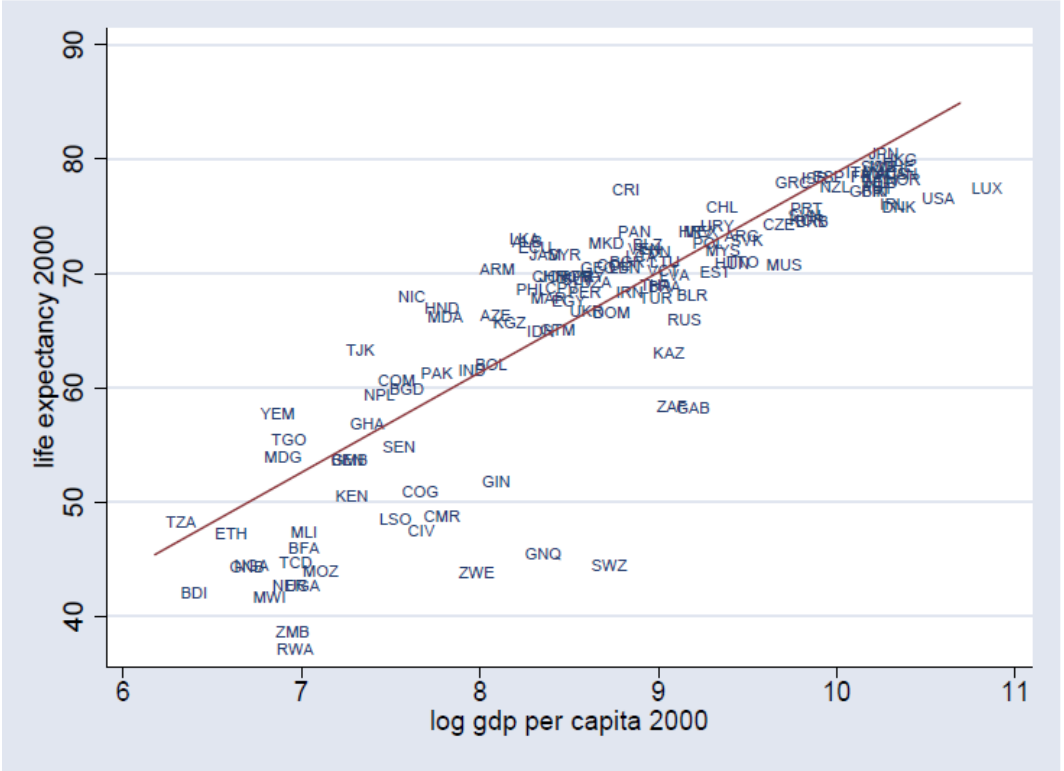

FIGURE 1.6. The association between income per capita and life expectancy at birth in 2000.

Obrázky 1.5 a 1.6: Korelace mezi důchodem na hlavu, spotřebou a očekávanou délkou dožití

- Velké rozdíly: bohaté země vyrábějí 30 krát více, ale i spotřebovávají 30 krát více. Délka dožití 80 let v bohatých zemích vs. 40, 50 let v chudých zemích v Africe.
- Podobně: HDP na hlavu a štěstí (Easterlinův paradox?), ALE nový výzkum potvrzuje pozitivní korelaci.
- Takže má smysl studovat, proč je jedna země bohatá a jiná chudá (měřeno pomocí HDP)!

Ekonomický růst a rozdíly v důchodech

- Jak je ale možné, že je jedna země 30 krát bohatší než chudá?
- **Příklad:** Země A neroste, země B roste tempem 2 % ročně. Za 200 let bude země B 52 krát bohatší než A.

FIGURE 1.7. Estimates of the distribution of countries according to the growth rate of GDP per worker (PPP-adjusted) in 1960, 1980 and 2000.

Obrázek 1.7 velká (zvětšující se) variabilita temp růstu (od negativních až po 10 % ročně).

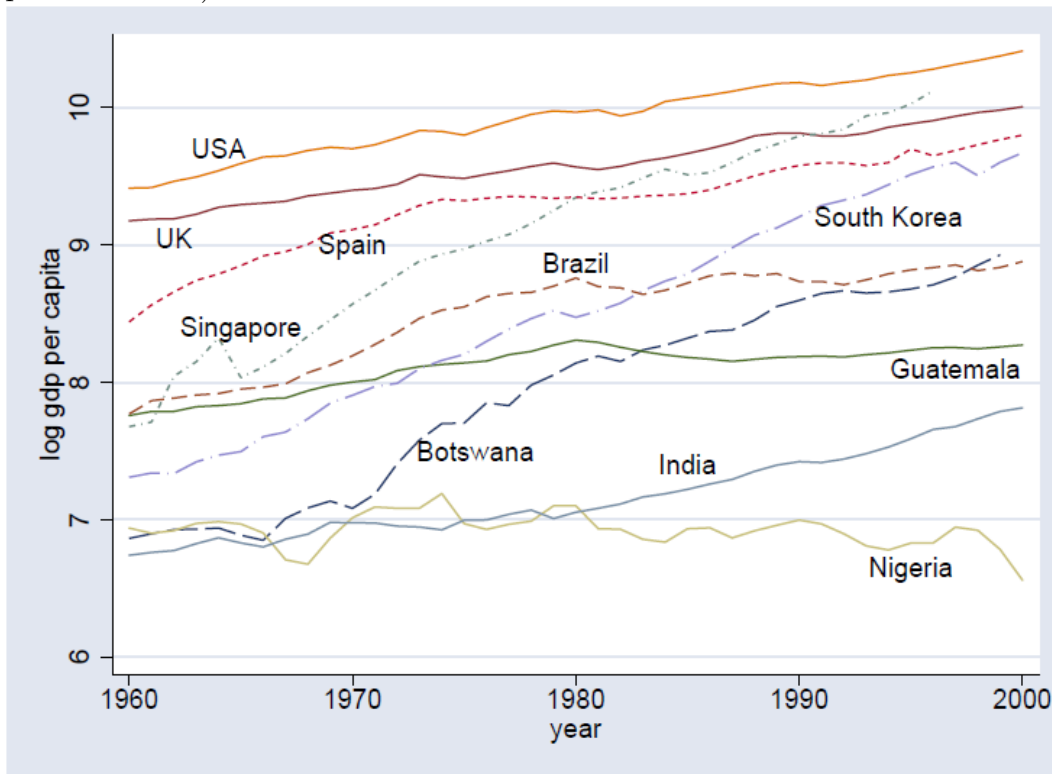

FIGURE 1.8. The evolution of income per capita in the United States, United Kingdom, Spain, Singapore, Brazil, Guatemala, South Korea, Botswana, Nigeria and India, 1960-2000.

Obrázek 1.8 tempa růstu jednotlivých států: UK a USA jsou nejbohatší a rostou téměř stejným tempem. Španělsko dohánělo. Singapore rostl a předehnal i UK. Jižní Korea taky dobré. Botswana – velmi chudá v 1960, ale velký růst (patří mezi growth miracles). Brazílie bohatší než Singapore, ale pomalý růst, všichni ji předběhly. Guatemala celkově moc nerostla. Indie byla chudá, ale celkem rostla a chytla se. Nigerie je tragédie — v 2000 je chudší než v 1960 (growth disasters)

Původ dnešních rozdílů v důchodech a světový růst

- Jsou tyto rozdíly mezi zeměmi (v posledních 40 letech) zodpovědné za současné rozdíly v důchodu na hlavu?

NE. Už v roce 1960 tady byla velká propast mezi USA a Indií či Nigérií.

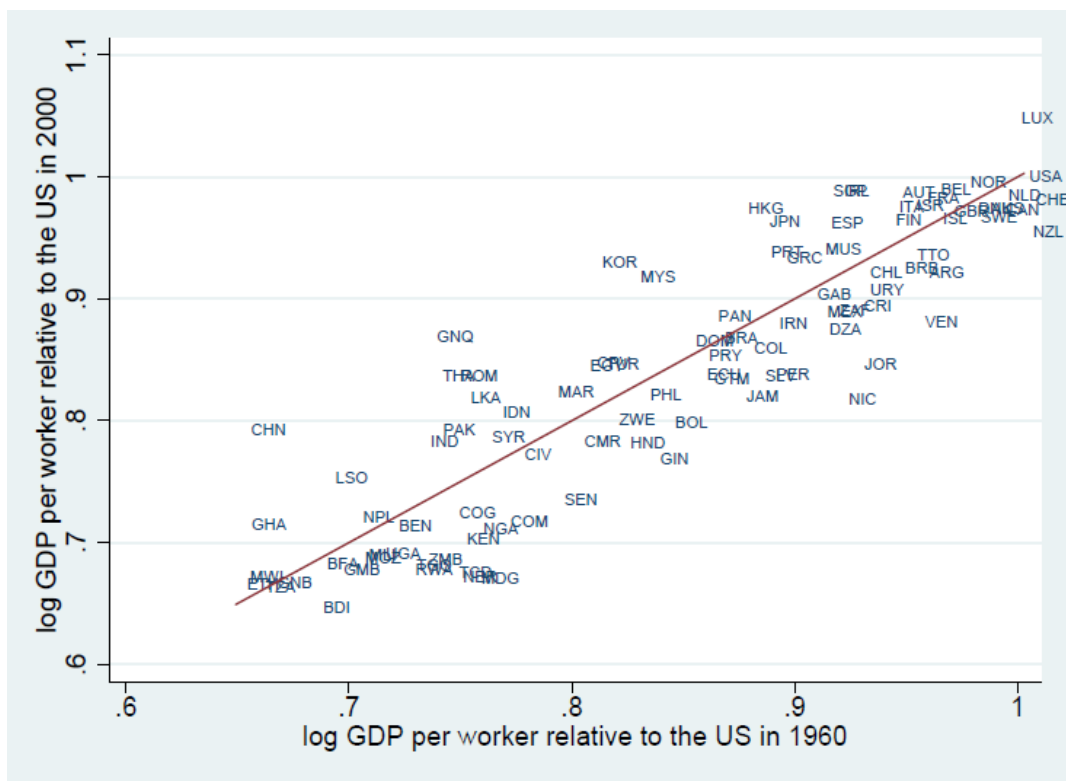

FIGURE 1.9. Log GDP per worker in 2000 versus log GDP per worker in 1960, together with the 45° line.

Obrázek 1.9.: GDP v 1960 a 2000, je vidět, že postavení zemí se příliš nezměnilo. Země která byla chudá v 1960 byla chudá i v 2000. Tedy, v poválečném období nenajdeme zdroje důchodové nerovnosti — musíme jít dále do minulosti.

- Divergence se udála v 19. a 20. století. (Data nejsou tak spolehlivá, ale lepší než nic, Maddison)

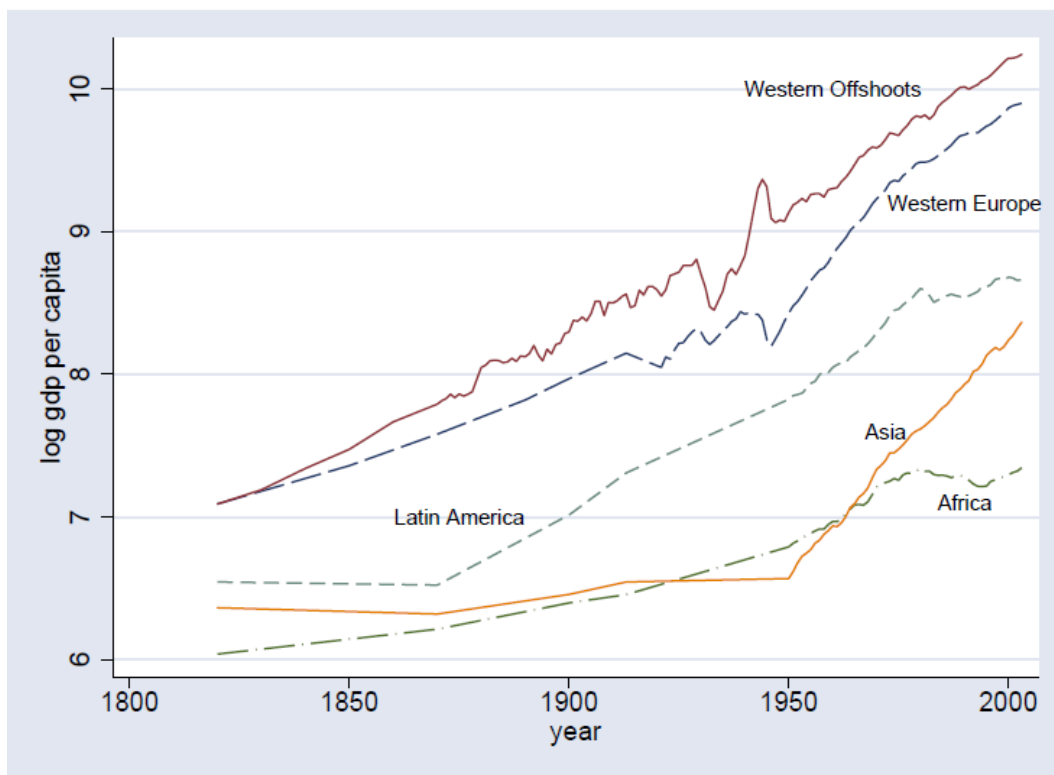

FIGURE 1.10. The evolution of average GDP per capita in Western Offshoots, Western Europe, Latin America, Asia and Africa, 1820-2000.

Obrázek 1.10. skupiny zemí. Západ roste celkem stabilně. I Latinská Amerika, Asie se chytla až v závěru. Rozdíly se zvětšily. Pozn. Velká krize.

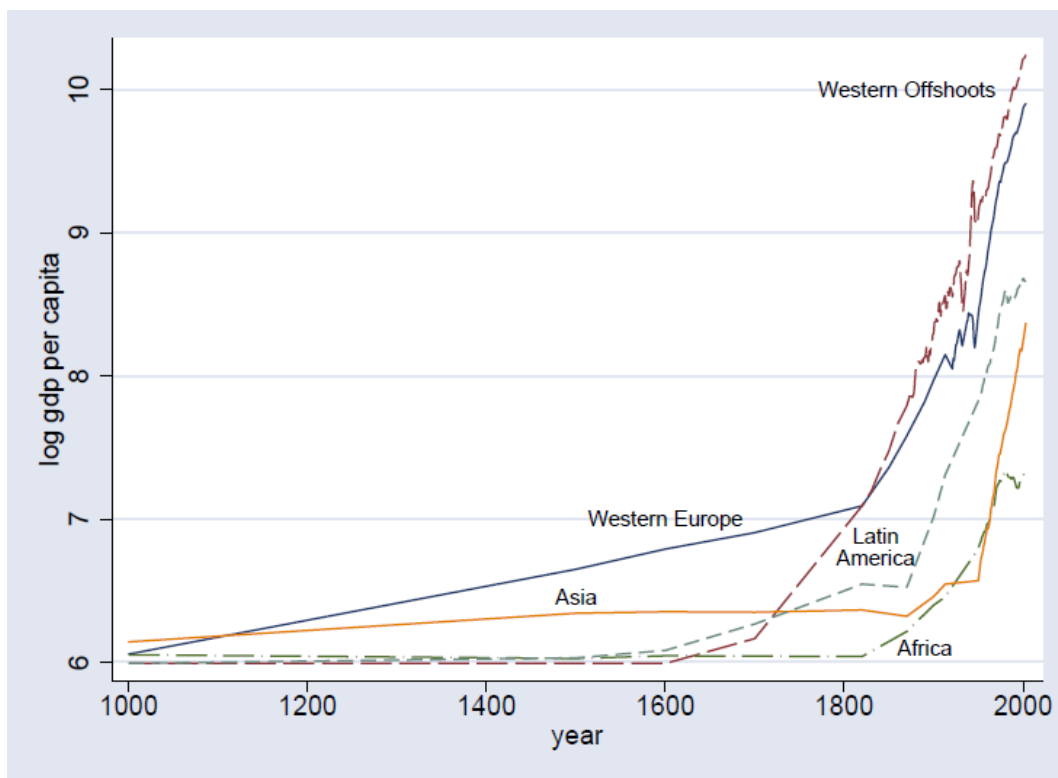

FIGURE 1.11. The evolution of average GDP per capita in Western Offshoots, Western Europe, Latin America, Asia and Africa, 1000-2000.

Obrázek 1.11. Začátek dat už v roce 1000. Před 18. stoletím malý růst, jen západ Evropy pomalu a stabilně rostl. Je vidět, že *take-off* se udál až v posledních 200 letech. Někdo tomu říká průmyslová revoluce.

- **Shrnutí:** V 19. století a na začátku 20. se udály změny, které zapříčinily divergenci mezi zeměmi (nebo skupinami zemí).

Podmíněná konvergence

Zatím jsme se dívali na nepodmíněné rozdělení zemí, tj. bez ohledu na charakteristiky zemí (instituce, politiku, technologie).

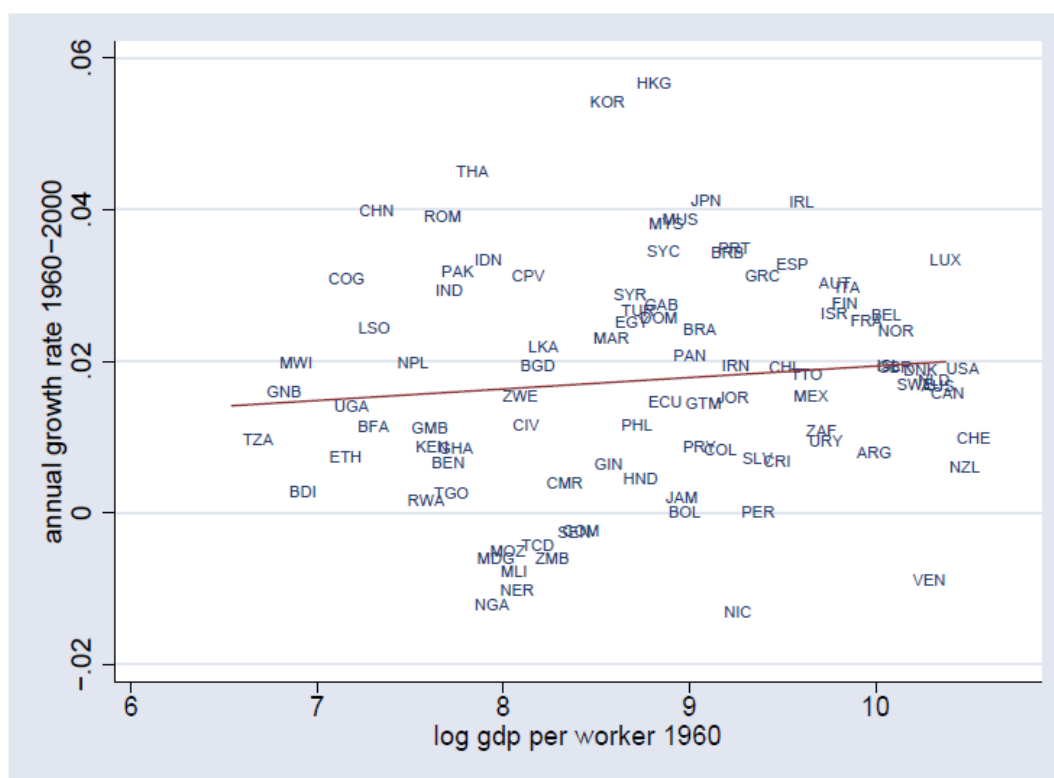

FIGURE 1.13. Annual growth rate of GDP per worker between 1960 and 2000 versus log GDP per worker in 1960 for the entire world.

Obrázek 1.13: úroveň HDP a tempo růstu — žádný vztah — žádná ne-podmíněná konvergence.

- Oproti tomu existuje: podmíněné rozdělení, tj. zda se mezi podobnými zeměmi mezera uzavírá?
- Ano, země konvergují — podmíněná konvergence.

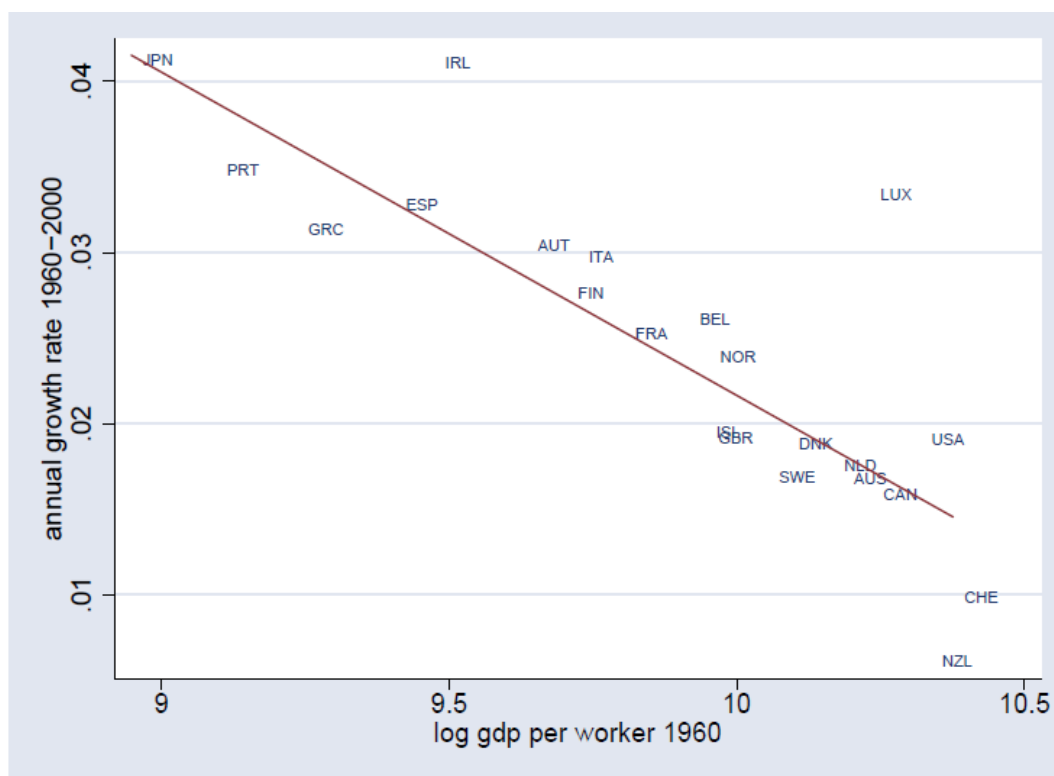

FIGURE 1.14. Annual growth rate of GDP per worker between 1960 and 2000 versus log GDP per worker in 1960 for core OECD countries.

Obrázek 1.14: negativní vztah mezi úrovní HDP a ročním tempem růstu -- pro země OECD. Je to relativně homogenní skupina zemí.

- **Shrnutí:** Žádná nepodmíněná (absolutní) konvergence mezi zeměmi ve světové distribuci příjmů. Naopak podmíněná konvergence (pro podobné země) platí.
- Neoklasické modely (např. Solow) to predikují: přechodná dynamika, země pod steady-statem směřují k němu a rostou rychleji.

Korelace a ekonomický růst

- Které veličiny „způsobují“ růst?
- V teoriích se setkáme především s investicemi do fyzického a lidského kapitálu.

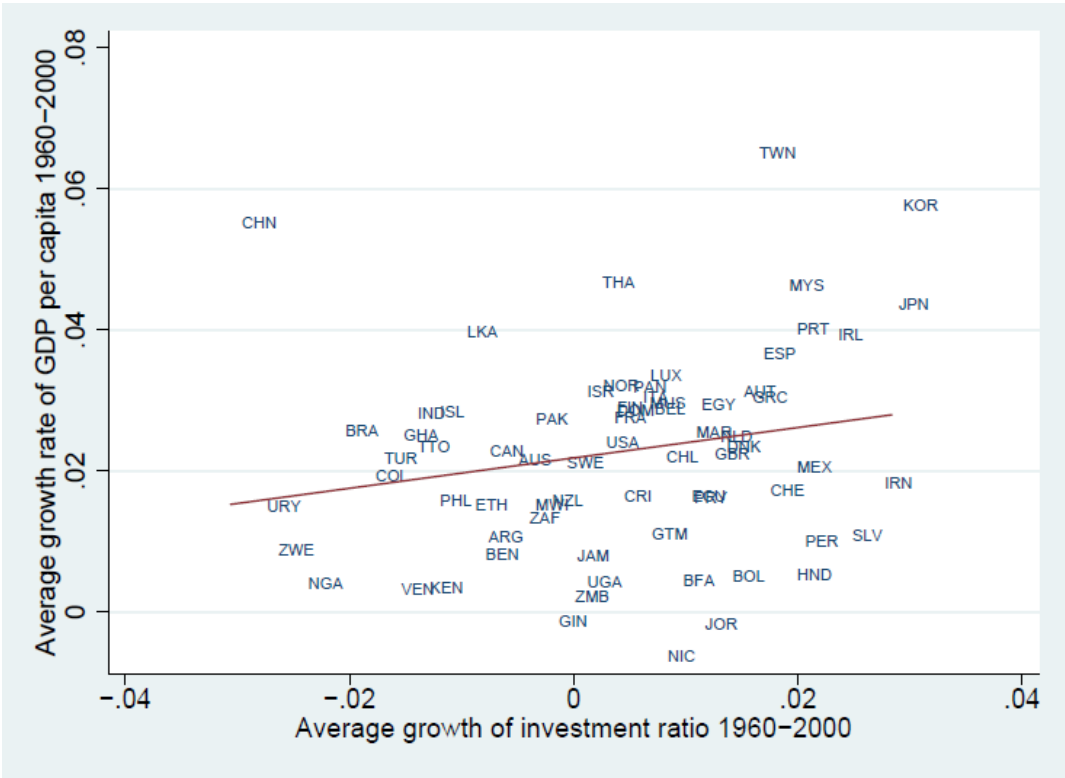

FIGURE 1.15. The relationship between average growth of GDP per capita and average growth of investments to GDP ratio, 1960-2000.

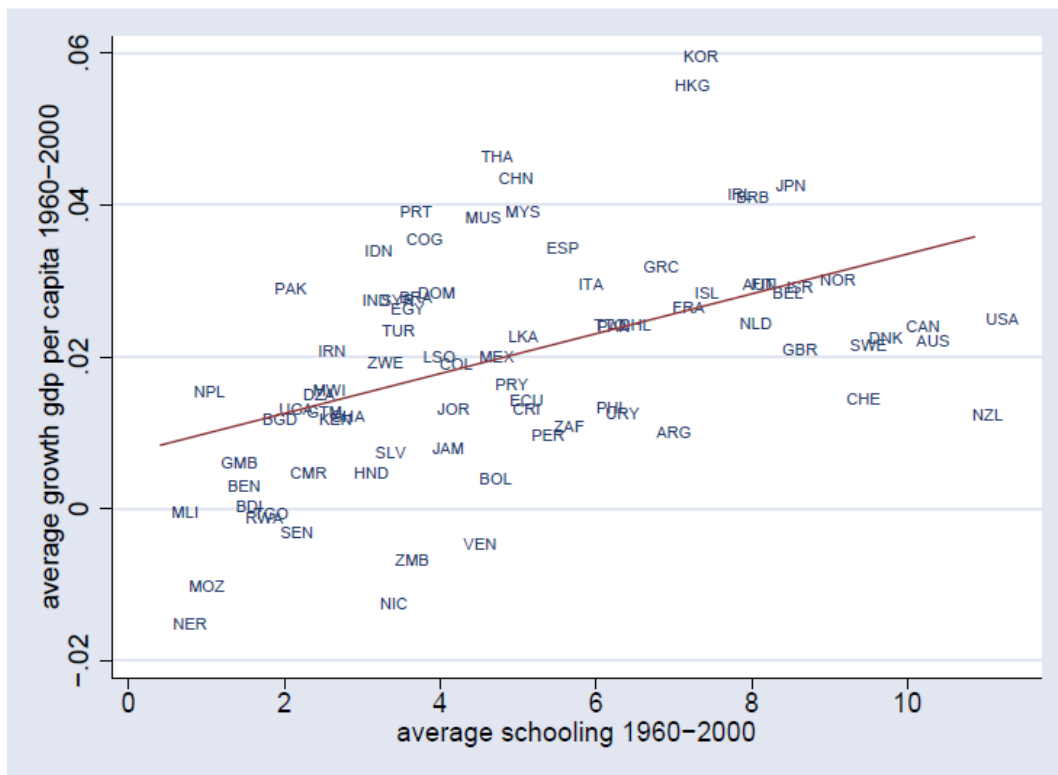

FIGURE 1.16. The relationship between average growth of GDP per capita and average years of schooling, 1960-2000.

Obrázky 1.15 a 1.16. mírný, ale pozitivní vztah mezi veličinami a HDP na hlavu.

- To ale neznamená, že tyto veličiny *způsobují* ekonomický růst -- je to pouze korelace.
- Dalším faktorem může být technologie, v širším smyslu.
- Pokud připustíme, že tyto veličiny „způsobují“ růst, jsou to pouze přibližné příčiny růstu tzv. „Proximate causes“. Např. akumulace kapitálu.
- Ale proč některé země byly schopné akumulovat kapitál a jiné ne?
- To nás přivádí k fundamentálním příčinám, tzv. „fundamental causes“.

Acemoglu zmiňuje čtyři:

- i) náhoda (luck)

ii) geografické odlišnosti

iii) institucionální odlišnosti

iv) rozdíly v kultuře

Acemoglu vidí hlavní jako hlavní fundament právě institucionální odlišnosti. My se budeme zabývat spíše jen vztahem mezi proximate causes a ekonomickým růstem (ekonomické modely). Vliv institucí až ke konci kurzu.